

E

ESPERANTO SEN SUPERSIGNI.

Xus

Estas atentinda la verko elirinta en Gjenevo sub tiu cji titolo:

Teoria ekzameno de la lingvo Esperanto kun fonetika alfabeto sistemo

Antido N° 2. L'aŭtoro trafas la celon forigi la'm supersigni per

cji tiu rimedi: ŝanĝji en la alfabeto: kaj 'j' estas anstataŭita per
j ; 'c' kaj 's' per la digrami ch kaj sh ŭ per w kaj j per y. En la gramatik

(multinombro)

la j de la pluraĵo farigjas n. Oni montras la akuzativon nur kiam ĝi

estas nepre necesa per la kvazaŭ-prefiksa prepozicio i. Oni devas diri:

I' homo kreis Dio, aŭ kreis i' homo Dio, aŭ i' homo Dio kreis; sed

ĉiu alia kazi oni forlasas la'n i. Alia ekzemplo: la kato saltas i

sur la tablo. Ŝanĝji en la vortaro: 'stofa, ĥtupo, 'stono, stupopo'

'sto, post, aĵo, lino, farigjas: stofa, ĥtupo, stono, stawpo, posto, pos,

ajeo, flaska! Oni vidas, diras la aŭtoro, ke mi klopodis por ating'ar

la celon per kiel eble malmulta ŝanĝji en la lingvo, kaj mi esperas

ke oni nun komprenos, ke se iam la Esperantisti (aŭ la registari)

deziras modif'ar Esperanton, ili konforme al kio estas dirita en la fun

damenta Prestomatiko, ne bezonos far' novan lingvon, sed ili povos per

tre malmulti ŝanĝji plenum'ar la postulatan kondiĉojn, kaj konserv'ar

santempe la karakteron kaj la ĉefan eci de la lingvo; kaj precipe ili

devos konservar la nunan sistemon de derivado. La cji supra ŝanĝji es-

tas i tiel negrava, kompare al alia projekti, ke ek konservante esperant

ton tia, kia ĝi estas, per la komuna uzado, la sciencisti kaj teknikisti

povus uzi tiun novan formon paralele en la teknika kaj scienca literaturo

fine mi rimarkigos, kaj tio estas grava punkto, ke la nova proponita

formo konservas la elastecon de la vortordo, kaj per tion pruv'ar, mi

mi prezentas nun en tiu cji broŝuro serion da artikoli skribita

« laŭvorte de la origina testo esperante, ne ŝanĝjante (ec en poezio)
 « la lekono de la vortoj en la frazo per montri arabe la proponata forme
 « estas elasta kiel nuna esperanto. Oni povas diri ke pasante de la nuna
 « forme al la nova, oni ne faras tradukon sed nur mekanikan ŝanĝon
 « de ortografio.»

EN alia punkto la sama aŭtoro diras: "Ekzistas multa personi, precipe
 « sciencisti kaj teknikisti, i kiu estas favora al Ide, kio pro kaŭzi
 « facile komprenebla por praktika celi, kiel forigo de la literi supersi-
 « gmitakaj de la finaxi oj, aj, uj, partaforigo de la akuzativo, ktp. Al
 « tiu personi mi precipe dedicias tiun broŝuron kaj mi esperas ke ili k
 « konvinkigjos ke oni povas ating'ar la saman rezultaxi multe pli facile
 « ol per Ide, kaj preskaŭ ne ŝanĝjante la nunan Esperanton. Pri la ope-
 « tuneco enkondukar tiun ŝanĝjeti, en Esperanton mi ne volas diskut'ar
 « ĉjar mi celas nur teorian pruvon. Esperanto apartenas al la Esperantist'
 « popolo, kies ano mi estas, sed nur unu ano, se iam Esperantistidevas vo-
 « cjdonar pri tia demandi, tiam kaj nur tiam, mi esprimos mian opinion. Mi
 « diros nur ke mi ne opinias konsideras tiun reform- projektonian kiel s
 « superan je Zamenhofa Esperanto laŭ la literatura kaj poezia vidpunkte..
 « sed ĉia ĉefa celo estis respondi al la teoria kritiki de kelka scie-
 « ncisti kaj komercisti, kaj montr'ar al ili kiel facile oni povas tr-
 « ansform'ar la ortografion de Esperanto, tiamaniere ke malaperus ĉiuj
 « tiu kritiki""

La propono de Antido N.º 2 sugestis al mi alian solvon de l' sama prob-
 lemo sed antaŭ ol ĝin prezenti estis necese konig'ar la komentaron
 De Antido. La samakonsideri devas antaŭir'ar ankaŭ mian proponon:

Alfabeto. ĉ, ĝ, ĵ ĥ, ŝ, ŭ estas skribita : ĉj, ĝj, x, ĥh, sh, ŭ
 La nomoj en la pluralo finiĝas per i; la adjektivi kaj la pronomi ne

shangjas en la pluraxo, sed kiam ili ne estas akompanata de la substantivo, la pluraxo estas montrita de vokalo i, kiun oni metas kie pli bone konvenas al la bonsoneco; ekzemple: jen pomi, panju & la maturam same oni povas preskaŭ cjam forlas'ar la de la akuzativo multmembra

En la substantivo kiam ĝi estas akompanata de adjektivi aŭ de numeri (aŭ ec de artikolo: prenu la'n plumi, du'n plumi, kelkan plumi bonan plumi). La imperativo finiĝas per ez, la subjunktivo, peru, la infinitivo per 'ar: (Pren'ar, pren'ez). La du finiĝi 'ar, kaj 'ez

ne estas tute kunigita kun la radikoj, pro tio ili povas esti akcentigitaj sen bezono de aparta regulo, kiel en Ido. Plie ĉi tiu finaxi povas esti forlasita kiam tio estas postulata de la belsoneco; far', dir' a anstataŭ dir'ar far'ar.

Nun mi devas mallonge pravig'ar mian proponon: La anstataŭigo de 'g, kaj deĵ per la sola konsonantoj efektive forigas unu el la du sonoj. Mi celas konservi ilin ambaŭ ^{an esento} ĉi tiu finaxi povas esti forlasita kiam tio estas postulata de la belsoneco; far', dir' a anstataŭ dir'ar far'ar.
Nun mi devas mallonge pravig'ar mian proponon: La anstataŭigo de 'g, kaj deĵ per la sola konsonantoj efektive forigas unu el la du sonoj. Mi celas konservi ilin ambaŭ ĉi tiu finaxi povas esti forlasita kiam tio estas postulata de la belsoneco; far', dir' a anstataŭ dir'ar far'ar.
de la sono de la litero x. Fakte, kiam oni volas esprim'ar tian sonon, kiu mankas en itala lingvo, sed ekzistas en la venecia dialekto, oni uzas la x kaj oni ne prunteprenas de alilanda lingvo laĵ. Italoj legus cha, che, chi kiel ke ki, kaj ghe, ghi kiel ge gi (1). kh, tre bone donas la sonon de la 'h, kiel sh kaj ankaŭ ss povas doni la sonon de la 's; fine per mia propono ne bezonas anstataŭ'ar laĵ per laĵ. La enkonduko de la finiĝo 'ez por la imperativo tangu'ar por cjampli proksimig'ar la du dialekti.

Nun mi donas la transkribon en Esperanto, sen supersignale unu sama peko, en la dekstra kolono mi metas la transkribon el Esperanto, en la

dekstra la transkribon el Ido

(1) Kaj male ce, ci kiel ĉe, ĉi; kaj ge, gi kiel ĝe, ĝi

El Esperanto

avertimento per il kongresito
[la unesma kolonna a sinistra]

4

Mi estas, bluokula diino, naskita de barbara gepatri, ĉje la Kimeriafi
bonkora kaj virtama, i kiu loĝas borde de maro malhela, plena je
elstarigjanta stonegi, ĉjam batata de fulmotondri, Tie apenaŭ estas
konata la suno; la flori estas la mara muski, la algi kaj la kolora kon-
kiki trovata en la fundo de l' golfeti dezerta. Tie senkolora shajnas la
nubi, kaj eĉ la gjojo estas iom malgaja; sed fonto malvarmakva, elspr-
rucas tie el la stonegib, kaj la okuli del' junul^{ni estas}kiel tiu ĉji fontani
verda, en i kiu, sur fundi de ondolinia herbi, kvazaŭ en spegulo,
rigardas sin la ĉielo.

Trans ribo elido

la unesma kolonna a dekstra
de barbara gepatri

Me naskis, deino bluokula, ĉje la Kimeriani bona e vertuoza, kiu hab-
itas la bordo di maro senluma, herisata de rokaxi, sempre batata da s-
turmibe on konocas apene la suno; la flori esas la muski marala,
l'algi e la koloroza konki, kuin on trovas en la fundo di l' golfeti dez-
erta, ibe la nubi semblas sen koloro, ed ipsa la gjojo esas poke malgaja
sed fontani de malvarm akvo ibe fluasek la rokaxi, e l'okuli di la jun-
ini esas kuale, ta verda fontani, en kiu, sur fundi de herbi ondoforma,
su reflektas la ĉielo.

Mi per tiu ĉji propono faras pashon renkonte de la Idisti. Nun la deman-
do estas vid'ar se la Esperantisti kaj la Idisti faros bonan mienon aŭ ne
al ĉji tiu propono, nome se ili volos sin renkonti aŭ se ili preferas
jam pli malproksimigj'ar, ĉi la unu de la alia.

~~A. T. T. T. T.~~

5

NOVA sufiksi proponata

Cjar ni havas la pluman en mano ni profitas por propon'ar novan sufiks
-ior por la sinteza formo de 1' komparativo: bon-iora, grand-iora, altior
; Kiu egalvaloras al pli bona, pli alta, pli granda k. Not'ez ke la vorto

pli devas cjam esti ripetata kiam sin sekvas plura adjektivi .

-isim por la sintetika absoluta superlativo: bonisima, altisima,

karisima, i kiu korespondas al tre bona, tre alta., tre kara.
-ucj por la karesa au dorlota nomi kaj adjektivi (lamalo de -acj)

peducjo, grasucja, , la malo de pedacjo, grasacja.

-e por la koloro : rozea, laktea, tigrea, sangea, anstataŭ
rozkolora, laktokolora tigrokolora k. ^{lasta} kiamark'ez ke per cji tiu sufikso
ni sparus i centon da vorti kunmetita kun la radiko kolor'.

A. Felino

[Signature]